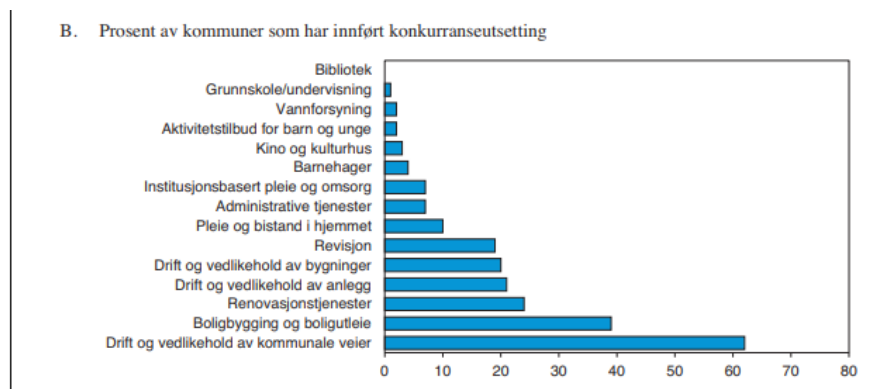

Kuinka suuri osa julkisista palveluista on ulkoistettu yksityisille toimijoille?

Täsmällisen selvityksen antaminen yksityisten toimijoiden osuudesta julkisella sektorilla ei ole mikään helppo tehtävä. Tilannetta on tutkittava erikseen kullakin yksittäisellä sektorilla. Lisäksi on tehtävä ero erityyppisten yksityisten toimijoiden välillä. Norjan sosiaalitutkimuksen laitoksella (Instituttt for Samfunnsforskning, ISF, 2018) on meneillään tutkimusohjelma, jossa seurataan erityisesti aatteellisen toiminnan kehittymistä. Tutkimuksessa vertaillaan jakautumista julkisten palveluntuottajien, aatteellisten ja voittoa tavoittelevien toimijoiden välillä vuosina 2006 ja 2015. Tällä ajanjaksolla julkiseen sektoriin ja julkisiin palveluntuottajiin on kohdistunut kovia paineita. Voimme kuitenkin todeta, että koulutus-, terveydenhuolto- ja sosiaalipalveluissa julkisen sektorin toiminta on ollut suhteellisen vakaata kymmenen viime vuoden ajan.

		2006	2015
		Sysselsatte, heltid i %	Sysselsatte, heltid i %
Utdanning	Offentlige	90,4	88,7
	Kommersielle	4,5	5,5
	Ideelle	5,1	5,9
Helse	Offentlige	77,7	76
	Kommersielle	16,9	18,5
	Ideelle	5,5	5,4
Sosiale tjenester	Offentlige	76,8	73,1
	Kommersielle	13,1	15,9
	Ideelle	10,1	11

Alla oleva taulukko esittää ulkoisten palveluntoimittajien käyttöä:

Figur 9.6 Kommuners kjøp fra private og ideelle organisasjoner og konkurranseutsetting. Prosent. 2016
Kilde: NIBR-rapport 2016:20 (Kommunal organisering 2016).

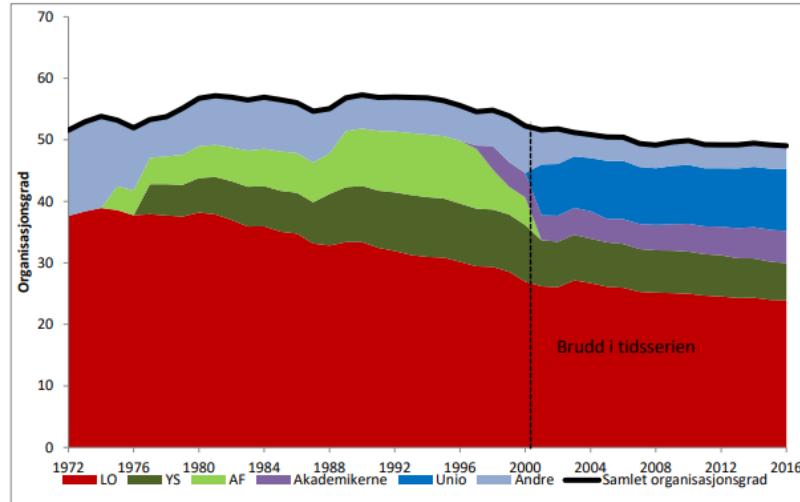
Hallitus julkaisee neljän vuoden välein perspektiiviraportin, jonka pohjalta arvioidaan, mitä tulevaisuudessa pitää tehdä:

”...on tarkasteltava kriittisesti sitä, mikä olisi julkista vastuualuetta ja mitä pitäisi jättää markkinoiden ja yksilön tehtäväksi. Priorisointia vaaditaan yhä enemmän. Jos aiemmin on pystytty vastaamaan kysyntään useilla eri alueilla samanaikaisesti, on tulevaisuudessa erilaiset tavoitteet priorisoitava tehokkaammin. ...Välituoteratkaisut, joissa on enemmän yksityistä vastuuta rahoituksesta, voisivat auttaa yksittäistä palvelunkäyttäjää harkitsemaan entistä tarkemmin palvelun hyödyllisyyttä, jotta yhteiskunnan kustannukset palvelujen tuottamisesta ja palvelujen todellinen kysyntä tulisivat selvemmin esille.”

Perspektiiviraportin avulla hallitus esittää asian ikään kuin tulevaisuus ei olisi poliittinen – meidän on sopeuduttava.

Kuinka suuri osa liittojen jäsenistöstä toimii yksityisellä sektorilla – kaikki palvelut?

Ammatillista järjestäytymistä koskevat korkeat luvut Norjassa osoittavat, että noin 80 prosenttia julkissektorin työntekijöistä kuuluu ammattiliittoon, kun taas yksityissektorilla työntekijöistä vain 38 prosenttia kuuluu liittoon. Kaiken kaikkiaan Norjan järjestäytymisaste on laskenut, ja se oli vuoden 2018 lopussa alle 50 %. Neuvottelualojen jakauma:

LO-järjestö menettää jäseniään, korkeakouluryhmät kasvavat suhteellisesti. Järjestäytymisaste on alhaisin nuorimpien keskuudessa (alle 25-vuotiaat) ja korkein vanhempien keskuudessa (50–64-vuotiaat). 30–34-vuotiaiden järjestäytymisaste on suunnilleen keskitasoa, noin 51 prosenttia. Se, että naisten järjestäytymisaste on korkeampi kuin miesten, selittyy sillä, että naiset työskentelevät useammin julkisella sektorilla.

Miten toimii Aleris, tai Ambea, joka on nyt ostanut Aleriksen, kyseisissä maissa.

Ambea on ostanut osia Alerisista: Yritysnimet Aleris Omsorg- ja Aleris Ungplan & BOI vaihtuvat nimeksi Stendi. Terveyspalvelujen tuottaja Aleris Helse ei sisälly myyntiin, yhtiöllä on vain yksityisiä sairaaloita. Heimta-yhtiöt jatkavat omalla nimellään ja odottavat integrointia Stendiin.

Stendin hallinnassa on neljäsosa Norjan yksityisistä hoivapalveluista. Joka neljäs kruunu, jonka Norjan kunnat maksavat mm. mielenterveydenhuoltoa, lastensuojelua, päihteiden väärinkäyttöä koskevista palveluista, menee suoraan Stendin toimintaan.

Ambea on paperiyhtiön omistuksessa veroparatiisissa. Omistajat saavat toiminnasta suuria tuloja, ja Ambea-konsernin kautta myös kiinteät tuotot ovat nyt norjalaisten veronmaksajien rahoittamia. Joulukuussa 2018 Fagbladet-ammattilehti esitteli emoyhtiön, paperiyhtiö Actor S.C.A.: n, jonka toimistot sijaitsevat Luxemburgissa ja jonka liikevoitto on yli kaksi miljardia. Josta verran voitosta palasi yhteisöllekin – ei kuitenkaan enempää kuin Ruotsin 22 000 kruunua. Miljardiliikevaihdostaan huolimatta Actor S.C.A.:lla ei ole julkisesti tunnettua johtoa, puhelinnumeroa tai sähköpostiosoitetta.

Tämän vuoden helmikuussa viisi työntekijää nosti oikeusjutun Aleris unplan & BOI -yhtiötä vastaan. Työntekijöiden mukaan heillä jokaisella on oikeus saada palkka- ja ylityökorvauksia noin 1 miljoonan kruunun arvosta. Oikeusjutussa on osallisena nyt 26 ammattiliiton jäsentä. Ammattiliiton mielestä yhtiö on saanut suuria taloudellisia etuja kohdellessaan työntekijöitään itsenäisinä ”konsultteina” eikä työntekijöinä. Yhtiö on jättänyt maksamatta työntekijöille ylityökorvauksia, sairauskorvauksia ja eläkkeitä, eikä yhtiö ole maksanut julkisella sektorilla vaadittuja työnantajamaksuja.